

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. a JUDr. Miroslavy Honusové v právní věci žalobce **Mgr. M. U.**, zastoupeného JUDr. Vilémem Urbišem, advokátem se sídlem v Bruntále, Dr. E. Beneše 1497/21, proti žalovanému **Policii České republiky, Krajskému ředitelství policie Moravskoslezského kraje** se sídlem 30. dubna 24, Ostrava, o žalobě proti zásahu žalovaného spočívajícímu ve vykázání ze společného obydlí dne 1.5.2015,

t a k t o :

I. Určuje se, že zásah Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje ze dne 1.5.2015, jímž došlo k vykázání žalobce ze společného obydlí rodinného domu č.X na ulici S. v obci K., **byl nezákonný.**

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 20.211,20 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Viléma Urbiše, advokáta se sídlem v Bruntále, Dr. E. Beneše 1497/21.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce uvedl v žalobě, že byl vykázán z rodinného domu, v němž žije s manželkou M. U. a se 3 syny (nar. X, X a X). Manželství nebylo harmonické, docházelo k hádkám. Žalobce však kategoricky odmítá, že by kdy manželku fyzicky napadl nebo psychicky týral. Manželka chtěla dosáhnout odchodu ze společné domácnosti se všemi nezletilými dětmi, na což by žalobce nikdy nepřistoupil, proto využila svých znalostí advokátky a mediátorky a „zinscenovala divadlo“. Dne 1.5.2015 v ranních hodinách přijela do domu hlídka policie poté, kdy manželka nahlásila, že byla žalobcem fyzicky napadena. Hlídka mluvila nejprve jen s manželkou a poté s žalobcem, ten popřel jakékoli napadení a hlídka odjela. Pak zůstal žalobce doma sám s dětmi, odpoledne odvezl prostředního syna na trénink, měl sebou i nejmladšího syna. Když se po 18. hodině vrátili domů, manželka ho informovala, že byl vykázán. Žalobce se poté dostavil na Obvodní oddělení Policie ČR v Kravařích, kde mu bylo předáno potvrzení o vykázání a odevzdal klíče od domu. Nebyl k věci vyslechnut, a úřední záznam o vykázání obdržel s odstupem nejméně dvou týdnů po události.

Žalobce v žalobě namítl, že

- 1) policie neprovedla žádná šetření ke zjištění skutečného stavu a spokojila se pouze s verzí žalobcovy manželky. Přitom se mohla dotázat synů a také obyvatel okolních domů. Žalobce nerad do věci zatahuje děti, ale následně v řízení o vydání předběžného opatření se vyjádřily tak, že k žádnému domácímu násilí podle nich nedocházelo.
- 2) Nebyla splněna podmínka opakování útoku, žádné útoky se podle žalobce nekonaly, vše pouze tvrdila manželka. Za osvědčené lze podle žalobce považovat pouze to, že se manželka nechala ošetřit pro zranění nosu a podstoupila chirurgický zákrok, přičemž za příčinu zranění označila napadení žalobcem. Žalobce poukazoval také na rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 22.5.2015 č.j. 14 Co 207/2015-36, jímž byl zamítnut návrh žalobcovy manželky na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí.
- 3) Policie nijak neodůvodnila rozhodnutí o vykázání. Žalobce k tomu poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS) sp. zn. 5 As 84/2008.
- 4) Policie postupovala nezákonně, když žalobce vykázala z domu telefonicky. Žalobce byl celý den v obci, staral se o 3 nezletilé děti a netušil, jaké úkony jsou prováděny. Pro policii nemohl být problém žalobce dohledat, ale ani se o to nepokusila.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Ve vyjádření k žalobě zdůraznil preventivní charakter opatření a krátký časový úsek pro rozhodování. Žalobcova manželka jako právnička se podle žalovaného styděla před okolím, a proto dříve nic neoznámila. Podmínky pro použití § 44 zákona č.273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném k 1.5.2015 (dále jen zákon o policii) jsou odlišné od podmínek pro použití předběžného opatření v občanském soudním řízení. Žalovaný k tomu poukázal na rozsudky NSS sp. zn. 9 Aps 11/2013 a 6 As 62/2012. V potvrzení o vykázání byl žalobce poučen, kde a kdy si může úřední záznam vyzvednout, což žalobce neučinil. Policie nevěděla, kde se žalobce dne 1.5.2015 nacházel, telefonicky se s ním nešlo spojit.

Žalobce v replice uvedl, že policie, ačkoli měla dostatek času (od 8 do 17 hodin), neprovedla ohledání na místě samém (zda se tam nachází vytrhané vlasy, jak tvrdila manželka), nedotázala se žalobcových rodičů, kteří bydlí v těsném sousedství, neobstarala si zprávu obce o rodinných poměrech, ačkoli zástupkyně obce byla podle úředního záznamu přítomna vykázání. Žalobce dále označil za nepoužitelný výsledek metody SARA DN (dále jen dotazník) – u odpovědí *ano* schází upřesnění položek, navíc jedna odpověď byla zjevně upravována z *ne* na *ano*. Není zřejmé, jak žalovaný dospěl k názoru, že žalobcova manželka – advokátka je osobou neznalou svých práv. Žalobci není jasné, jak dospěl žalovaný k odpovědi *nezjištěno* u otázky, zda žalobce porušuje příkazy soudu nebo jiná nařízení, když žalobce má čistý trestní rejstřík, vykonává činnost advokáta a předsedy přestupkové komise v obvodu policejního orgánu.

Krajský soud přezkoumal postup žalovaného na základě skutkového stavu zjištěného ke dni zásahu - 1.5.2015 (§ 87 odst. 1 věta za středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů - dále jen s.ř.s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Z obsahu spisového materiálu žalovaného soud zjistil, že žalobce byl dne 1.5.2015 v 17.15 hodin vykázán v nepřítomnosti ze společného obydlí na adrese S. 217/25, K., kde bydlí s manželkou a 3 nezletilými dětmi. Vykázání byla přítomna P. J., pracovnice obecního úřadu. Poté v 18.50 hodin žalobce převzal potvrzení o vykázání a odevzdal klíče. Tomu předcházelo oznámení žalobcovy manželky na linku 158 toho dne v 8.08 hodin, že byla žalobcem fyzicky napadena. Hlídce pak žalobcova manželka sdělila, že ji žalobce v ložnici silou zatahal za cop, vyškrubl jí chomáč vlasů, poté ji uchopil rukama za ramena, silou přitáhl k sobě a čelem udeřil do nosu. Ve vedlejším pokoji byl syn F. (nar. X). Žalobce k tomu hlídce uvedl, že manželčina tvrzení jsou nepravdivá, hlídka poté odjela. Ve 13.15 hodin se na Obvodní oddělení Policie ČR v Kravařích dostavila žalobcova manželka a vypověděla, že neshody v manželství trvají od roku 2012, hádali se, žalobce se při hádkách začal projevovat agresivně, strkal do ní, dával jí facku, tahal za vlasy, nejprve asi jednou za 3 měsíce, poslední rok asi 1-2x do měsíce, vždy v soukromí, jedinými svědky bývaly děti. Žalobce byl podle manželky několikrát agresivní i na nejstaršího syna. Jednou šla s podlitinami na ruku, nohou a na hlavě ke své obvodní lékařce, ta sepsala záznam, ale na žádost žalobcovy manželky to nikam nehlásila. Žalobcova manželka sdělila policii jméno, adresu i telefonní číslo lékařky. Poté popsala ranní incident s tím, že žalobce na ni zaútočil v dětském pokoji. Žalobcova manželka se nechala ošetřit na pohotovosti, na rentgenu zjistili frakturu dist. fragmentu nosu, má přijít k repozici a bude asi 2 dny hospitalizována. Žalobcova manželka uvedla, že má z žalobce strach, napadení hlásila v minulosti jen lékařce, styděla se před známými a lidmi z obce. O hrubém jednání a slovních napadeních mluvila se svou matkou a také kamarádkou P. P. (sdělila policii jejich telefonní čísla). Policie poté zjistila telefonicky od matky žalobcovy manželky, že se jí dcera svěřovala, žalobce se k dceři již několik let choval nevhodně, ponižoval ji a urážel, vyvíjel na ni psychický nátlak. Od dcery ví i o poraněném nosu. Policie zjistila od P. P., že ta ví od žalobcovy manželky o dlouhodobých sporech, šlo o slovní i fyzické napadání. Policie dále zpracovala dotazník SARA DN s těmito závěry:

-Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí? Ano – fyzické útoky.

-Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly? Nezjištěno.

-Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby? Ano – dochází ke zkracování.

-Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení? Nezjištěno.

-Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí? Nezjištěno.

-Dopouští se násilná osoba obecné kriminality? Ne.

-Jsou informace o problémech v předchozích vztazích? Nezjištěno.

-Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy? Nezjištěno.

-Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi? Nezjištěno.

-Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví? Nezjištěno.

-Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě? Nezjištěno.

-Má z násilné osoby extrémní strach? Ano.

-Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí? Ne. (Škrtnuto, rukou připsáno Ano.) *Pozn. soudu: u této otázky je v závorce uvedeno, že riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou.*

-Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)? Ne.

-Má ohrožená osoba závažné osobní problémy? Ne.

-Byly splněny podmínky pro vykazání násilné osoby? Ano.

Policie převzala do úředního záznamu o vykazání veškerá tvrzení žalobcovy manželky, jako kdyby se jednalo o fakta, doplnila odůvodnění citací telefonických sdělení matky a kamarádky žalobcovy manželky, a uzavřela, že jsou dány důvody pro vykazání, neboť

-k násilí dochází v soukromí, ve společně obývaném rodinném domě

-jedná se o násilnou osobu

-své jednání v podobě urážek opakuje

-dochází k přímým fyzickým útokům, jejichž četnost a agrese se stupňuje

-k útokům dochází za přítomnosti nezletilých dětí v obydlí

-je vznětlivý a reaguje nepřiměřeně.

Ve spise není žádná zmínka o tom, že by se policie pokoušela během dne spojit s žalobcem, kromě úředního záznamu, z něhož vyplývá, že v 17.15 hodin bylo provedeno vykazání v žalobcově nepřítomnosti, hlídka se jej pokusila kontaktovat telefonicky, aby se dostavil do místa bydliště, pokus byl neúspěšný, žalobce telefon nezvedal, proto bylo vykazání provedeno pouze za přítomnosti ohrožené osoby.

Podle § 44 odst. 1 zákona o policii, lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvlášť závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykazat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykazat i v její nepřítomnosti.

Nejprve je třeba uvést, že podle právní úpravy účinné ke dni 1.5.2015 je vykázaní faktickým úkonem, kdy potvrzení o vykázaní má evidenční charakter, nepojí se s ním konstitutivní vznik účinků vykázaní. Potvrzení slouží k větší právní jistotě zúčastněných, včetně vykazované osoby, neboť obsahuje údaje o místě, z něhož je osoba vykázána, o době vykázaní, obsahuje také potřebná poučení pro vykazovanou osobu. Pokud žalobce poukazoval na rozsudek NSS sp. zn. 5 As 84/2008, ten se zabýval předchozí právní úpravou vykázaní a není proto aplikovatelný na tuto věc (srov. § 21a, § 21b zákona č. 283/1991 Sb.). Ostatně, žalobce správně použil žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, nežaloval na přezkum rozhodnutí správního orgánu. Žalobní námitka 3) je tedy nedůvodná.

Ze spisu žalovaného i z žalobcova tvrzení je dále zřejmé, že žalobce byl vykázan v nepřítomnosti, nikoli telefonicky. Potud je žalobní námitka 4) nedůvodná. Jinou otázkou však zůstává, zda policisté vyvinuli přiměřené úsilí k tomu, aby žalobce v průběhu dne kontaktovali, aby zjistili, kde se nachází, neboť vykázaní v nepřítomnosti je výjimečným, speciálním opatřením ve vztahu k vykázaní za přítomnosti vykazovaného (srov. § 44 odst. 1, 3, 5 zákona o policii a na druhé straně § 44 odst. 4 téhož zákona, viz též rozsudek NSS ze dne 5.12.2013 č.j. 9 Aps 11/2013-39). Policisté se (podle údajů ve spise) pokusili kontaktovat žalobce až bezprostředně před vykázaním kolem 17. hodiny. Není zřejmé, že by se dotázali žalobcovy manželky na to, kde se žalobce nachází, nezajímali se ani o to, kde a s kým byli jejich 3 nezletilí synové v době, kdy byla žalobcova manželka na ošetření a poté na policii. Není zřejmé, že by se policisté ptali na přítomnost žalobce jeho rodičů, kteří bydlí ve vedlejší rodinné domě. Takovýto postup žalovaného se soudu jeví přinejmenším jako laxní.

Žalobní námitky 1) a 2) se týkají samotných podmínek pro vykázaní. Na základě § 44 odst. 1 zákona o policii a judikatury NSS k němu považuje soud za nutné zdůraznit, že vykázaní lze provést na základě **zjištěných** skutečností a **důvodného** předpokladu. S žalovaným lze sice souhlasit, pokud jde o preventivní povahu opatření a časovou tíseň při zjišťování skutečností, nicméně vykázaní není možno založit pouze na subjektivní stránce věci, tj. výpovědi ohrožené osoby. Je třeba opatřit si i další informace, které by objektivizovaly situaci, ať už jde o zranění jako známku fyzického útoku či o výpovědi svědků (srov. např. rozsudek NSS ze dne 28.5.2015 č.j. 2 As 146/2014-38). V daném případě měli policisté kromě tvrzení žalobcovy manželky pouze lékařskou zprávu o poranění nosu a telefonická sdělení matky a kamarádky manželky žalobce, jejichž znalosti vycházely pouze z údajů, jak jim byly řečeny žalobcovou manželkou, nikoli z vlastního pozorování. Policisté si neověřili tvrzení o předchozím fyzickém útoku na žalobcovu manželku u její lékařky, ačkoli na ni měli kontakt. Policisté nijak nepracovali se sdělením, že žalobce byl údajně agresivní i na nejstaršího syna – kromě jeho výslechu, což je u nezletilého vždy delikátní záležitostí, mohli jako zdroj informací jistě využít i prarodiče dítěte, kteří bydlí hned v sousedství. S žalobcem lze souhlasit i v tom, že dotazník SARA DN by si zasloužil mnohem pečlivější a podrobnější zpracování, a to jak u násilné osoby (porušuje příkazy soudu a jiná nařízení...nezjištěno), tak u ohrožené osoby (soudu není jasné, z čeho žalovaný dovodil, že manželka má z žalobce extrémní strach a má problém se zajištěním svého bezpečí – za situace, kdy jako advokátka a mediátorka /ověřeno z veřejných internetových zdrojů/ jistě disponuje škálou

potřebných znalostí o svých právech, a také udržuje kontakty s přáteli a původní rodinou, jak vyplývá přímo ze spisu žalovaného). I kdyby soud považoval výše zmíněná telefonická sdělení za objektivní, nelze přehlédnout, že manželčina matka nevěděla nic o dřívějším fyzickém útoku na dceru (zmiňovala jen psychický nátlak) a kamarádka nevěděla o incidentu se zraněným nosem. Ze všech těchto důvodů soud nesdílí závěry žalovaného o opakovanosti ani stupňování intenzity fyzických útoků, navíc za situace, kdy žalobce jakékoli fyzické útoky od počátku popíral a nebyl k věci vyslechnut, ačkoli údaje ve spise nenasvědčují tomu, že by v jeho výsledku žalovanému zabraňovaly závažné objektivní důvody. Na okraj soud podotýká k žalobcově poukazu na předběžné opatření v občanském soudním řízení, že tyto dva instituty nelze bez dalšího ztotožňovat, když míra zjištění či osvědčení hrozícího útoku je v obou rozdílná (srov. např. rozsudek NSS ze dne 2.5.2013 č.j. 6 As 62/2012-18).

Jak uvedl NSS v rozsudku ze dne 28.5.2015 č.j. 2 As 146/2014-38, *konflikty v mezilidských vztazích, ty rodinné nevyjímaje, nejsou ničím ojedinělým a v případě manželství, které spěje k rozvodu, spojenému s možností vzniku sporu o svěření dítěte do péče, mohou mít mnoho příčin i podob. Pravidelně zůstávají za zavřenými dveřmi a do zorného pole veřejné moci se dostanou, až překročí-li jistou míru, a proniknou tak do oblasti právní úpravy na poli práva přestupkového či trestního. I když však nevystane žádný důvod pro vedení formálního řízení, má policie k dispozici řadu faktických oprávnění (např. požadovat vysvětlení dle § 61 zákona o Policii ČR), tedy i možnosti, jak v konkrétní situaci postupovat, aby bylo dosaženo cíle (ochrany důležitého zájmu osoby žádající o pomoc) a zároveň nebyla nepřiměřeným způsobem zasažena práva jiné osoby, označené za útočníka. Vykázání, i když je časově omezené, představuje značný zásah do práva na soukromí a rodinný život vykazované osoby. Ta nejen že musí opustit svůj domov a hledat (i hradit) přechodné ubytování, ale přichází i v nikoli nepodstatné míře o faktickou možnost vykonávat svou rodičovskou zodpovědnost, zůstane-li její dítě v opuštěné domácnosti. Volit mezi v úvahu přicházejícími postupy by proto policie měla uvážlivě, tj. postupovat od mírnějšího opatření k přísnějšímu tak, aby byl zásah proporcionální nebezpečí, jež hrozí. Tím soud ovšem neříká, že konkrétní situace nemůže vyžadovat okamžitý zásah v podobě vykázání, je-li správně vyhodnocena jako nebezpečná. Vždy je třeba pečlivě vážit individuální okolnosti každého případu, neboť neopakovatelnost, prchavost situace a jednorázovost faktického zásahu se vzpírají zobecnění do univerzálního právního pravidla, kdy je vykázání namístě.*

Krajský soud tedy uzavírá, že zásah žalovaného vůči žalobci spočívající ve vykázání ze společného obydlí dne 1.5.2015, byl nezákonný, když pro vykázání nebyly zjištěny dostatečné podmínky podle § 44 odst. 1 zákona o policii.

Pro úplnost soud dodává, že s ohledem na zásadu podle § 87 odst. 1 s.ř.s. neprovedl důkaz spisem Okresního soudu v Opavě sp. zn. 9 Nc 401/2015, ani se nezabýval žalobcovou argumentací vyplývající z tohoto řízení o předběžném opatření, když návrh ve zmíněné věci byl podán až dne 11.5.2015. Soud také neprovedl výsledky navržených svědků, když neměl pochybnosti o údajích tak, jak byly zachyceny ve spise žalovaného – soud vytýká žalovanému způsob, jakým se získanými informacemi pracoval, a to, že si neopatřil další relevantní informace.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., když žalobce byl v řízení plně procesně úspěšný a vzniklo mu tak vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce vynaložil 2.000 Kč na soudním poplatku, náklady právního zastoupení za 4 úkony právní služby po 3.100 Kč a 4x režijní paušál po 300 Kč (převzetí věci, sepsání žaloby, replika, účast u jednání), cestovné právního zástupce ze sídla v Bruntále k soudu v Ostravě a zpět (148 km, průměrná spotřeba 6,6 l nafty/100 km, cena nafty 29,50 Kč/1 l a sazba základní náhrady 3.80 Kč/1 km podle vyhlášky č.385/2015 Sb.) v částce 850,60 Kč, náhradu za ztrátu času 6 půlhodin po 100 Kč a DPH v částce 3.160,60 Kč. Soud proto uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 20.211,20 Kč, a to dle § 64 s.ř.s. ve spojení s § 149 odst. 1 o.s.ř. k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s.ř.s. a o.s.ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s.ř.s., § 159, § 160 odst. 1 o.s.ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Ostravě dne 13. ledna 2016

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu